

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 14CoP/131/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1723200781
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubomír Bundzel
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:1723200781.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ľubomíra Bundzela a sudcov JUDr. Róberta Foltána a JUDr. Kristíny Srnkovej, v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté deti: A. B., narodený XX.XX.XXXX a C. B., narodená XX.XX.XXXX, obe bytom ako matka, obe v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Pezinok, deti rodičov, matky D. A. B., narodenej XX.XX.XXXX, s trvalým pobytom E. XXX/XX, A., zastúpenej Mgr. Martinou Krišťákovou, advokátkou, so sídlom Tupého 51/A, Bratislava, a otca A. B., narodeného XX.XX.XXXX, s trvalým pobytom X. XXXX XXXX/XX, B., zastúpeného JUDr. Evou Klemovou, advokátkou, so sídlom M. R. Štefánika 6, Pezinok, v konaní o návrhu otca na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Pezinok č. k. 12P/35/2023-152 zo dňa 06.06.2023, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ruší a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

- Rozsudkom označeným v záhlaví súd prvej inštancie výrokom I. zamietol návrh otca na striedavú osobnú starostlivosť k maloletým deťom B.: A., nar. XX.XX.XXXX a C., nar. XX.XX.XXXX a výrokom II. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.
- Návrhom doručeným súdu prvej inštancie dňa 06.12.2022 (správne malo byť uvedené dňa 24.04.2023) otec žiadal o zmenu úpravy rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, a to rodičovskej dohody schválenej rozsudkom Okresného súdu Pezinok č. k. 5P/92/2022-296 zo dňa 17.10.2022 tak, že súd zverí maloleté deti do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov v týždňových intervaloch.
- Rozsudok označený v záhlaví súd prvej inštancie odôvodnil právne aplikáciou článkov 3, 4, 5 a ust. § 24 ods. 2, § 26, § 28 ods. 1, 2, § 36 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“).
- Súd prvej inštancie vychádzal zo skutkových zistení, že maloleté deti pochádzajú z manželstva rodičov, ktoré bolo rozsudkom Okresného súdu Pezinok č. k. 12P/177/2018-137 zo dňa 28.05.2020 rozvedené a vo veci úpravy rodičovských práv a povinností k maloletým deťom bola schválená rodičovská dohoda, v zmysle ktorej boli maloleté deti na čas po rozvode zverené do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov s oprávnením oboch rodičov zastupovať maloleté deti a spravovať ich majetok a s neurčením výživného. Ďalším rozsudkom Okresného súdu Pezinok č. k. 5P/92/2022-296 zo dňa 17.10.2022 súd zmenil rozsudok Okresného súdu Pezinok č. k. 12P/177/2018-137 zo dňa 28.05.2020 tak, že schválil rodičovskú dohodu, v zmysle ktorej sa maloleté deti zverili do osobnej starostlivosti matky a otec bol zaviazaný prispievať na výživu maloletého A. sumou 170,- Eur mesačne a na výživu maloletej C. sumou 150,- Eur mesačne, počnúc dňom právoplatnosti rozsudku, ktoré výživné bol otec povinný zasielať k rukám matky vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred. Zároveň bol upravený styk otca s maloletými deťmi každý páry kalendárny týždeň od piatku od 17:30 hod. do pondelka do

8:00 hod. nasledujúceho nepárneho kalendárneho týždňa, a to tak, že otec odovzdá deti do školského zariadenia, počas Vianočných prázdnin vyhlásených vyhláškou MŠ SR každý páry kalendárny rok od 23.12. od 17:00 hod. do 26.12. do 17:00 hod., každý nepáry kalendárny rok od 02.01. od 17:00 hod. do 06.01. do 17:00 hod. a od 26.12. od 17:00 hod. do 02.01. nasledujúceho párneho kalendárneho roka do 17:00 hod., počas jarých prázdnin vyhlásených vyhláškou MŠ SR každý páry rok od piatku predchádzajúceho prázdninového týždňa od 17:00 hod. do soboty prázdninového týždňa do 17:00 hod., počas Veľkonočných prázdnin vyhlásených vyhláškou MŠ SR každý nepáry rok od Zeleného štvrtka od 17:00 hod. do Veľkonočného pondelka do 17:00 hod., počas letných prázdnin vyhlásených vyhláškou MŠ SR každoročne od 01.07. od 9:00 hod. do 15.07. do 19:00 hod. a od 01.08. od 9:00 hod. do 15.08. do 19:00 hod., a to vždy tak, že v uvedené dni a hodiny si otec maloleté deti prevezme v mieste obvyklého pobytu matky a v uvedené dni a hodiny vráti maloleté deti späť matke v mieste jej obvyklého pobytu s tým, že matka je povinná deti na styk s otcom riadne a včas pripraviť, odovzdať otcovi preukaz zdravotného poistenia a cestovný pas maloletých detí.

5. Dňa 06.06.2023 súdu prvej inštancie doručil kolízny opatrovník maloletých detí správu z vykonaného pohovoru s maloletými deťmi, z ktorého vyplývalo, že maloletá C. pôsobila utiahnuto, bola nervózna a keď sa jej spýtali na otca, tak odpovedala: „bolo to hrozné, ale už sa to zlepšilo“. Povedala, že v minulosti ju otec bil. Nevedela sa rozhodnúť ako odpovedať, na jednej strane uviedla, že by si vedela predstaviť striedavú starostlivosť, lebo už aj v minulosti ju mali nastavenú, ale zároveň povedala, že si vie predstaviť žiť viac s matkou. Maloletá C. bola zmätená a neistá. Potrebovala by dlhodobú odbornú psychologickú pomoc. Bolo by vhodné odborne posúdiť jej psychický stav. Maloletý A. uviedol, že by nemal problém so striedavou osobnou starostlivosťou, vyhovovalo by mu nastavenie v intervaloch týždeň u matky a týždeň u otca. Dodal, že si s otcom rozumie. Pôsobil flegmaticky, ale mohla to byť len jeho obrana voči situácii. V domácnostiach oboch rodičov sú vytvorené vhodné bytové podmienky. Avšak aj vzhľadom na prebiehajúce trestné konanie, kolízny opatrovník neodporúčal zveriť maloleté deti do striedavej osobnej starostlivosti. Zároveň komunikácia medzi rodičmi nie je dobrá.

6. Podľa oznámenia Okresného riaditeľstva PZ v Pezinku, odboru kriminálnej polície zo dňa 24.05.2023 na 1. oddelení vyšetrovania Odboru kriminálnej polície OR PZ v Pezinku je pod ČVS: ORP-413/1-VYS-PK-2021 vedené trestné konanie týkajúce sa maloletých detí ako poškodených. Dňa 02.06.2022 bolo začaté trestné stíhanie za zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 Trestného zákona a zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona. Na maloleté deti bola dňa 27.07.2022 pribratá znalecká organizácia z odboru psychológia, odvetvie klinická psychológia detí, klinická psychológia dospelých, poradenská psychológia, psychológia sexuality a dopravná psychológia, pričom znalecký posudok doposiaľ nebol vypracovaný, resp. doručený. Doposiaľ nebolo v predmetnej veci vznesené obvinenie žiadnej osobe.

7. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania rozhodol tak, že návrh otca zamietol a pri rozhodovaní zohľadnil záujem maloletých detí a skutočnosť, že naposledy o zmene výchovného prostredia súd meritórne rozhodol v októbri 2022, kedy rodičia uzatvorili rodičovskú dohodu, ktorú súd schválil. Poukázal na krátku dobu, po ktorú si obe maloleté deti museli zvyknúť a pol roka od rozhodnutia súdu otec podal návrh na opätovné zverenie maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti. Ďalej poukázal na trestné stíhanie za zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 Trestného zákona a zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona, ktoré doposiaľ nebolo skončené a je v štádiu vypracovania znaleckého posudku, kedy už maloleté deti boli vypočuté. Matka na pojednávaní uviedla, že vyšetrenie v rámci znaleckého posudku trvalo jeden celý deň, čo negatívne vplývalo na maloleté deti, ktoré boli neúmerne zaťažované a unavené. Následne boli deti vypočuté kolíznym opatrovníkom, kedy maloletá C. sa javila, že opakované pohovory sú pre ňu zaťažujúce a unavujúce. Súd prvej inštancie zohľadnil neprímeranú záťaž, opakujúce sa pohovory a vypočúvania maloletých detí i časté zmeny ich výchovného prostredia, a preto nepripustil ďalšie znalecké dokazovanie v predmetnom konaní, ktoré navrhla právna zástupkyňa otca a upustil od vypočúvania maloletých detí súdom. Poukázal na skutočnosť, že rozvodové konanie rodičov neúmerne vplývalo na maloleté deti, ktoré uvedené doposiaľ riadne nespacovali. Dôvodil, že otec v rámci striedavej osobnej starostlivosti u maloletej C. neodkonzultoval s matkou zdravotný problém v intímnych častiach maloletej (ktorá má 11 rokov), nenavštívil osobne

gynekologičku za účelom vyšetrenia maloletej, iba telefonicky informoval lekárku, ktorú osobne pozná. Následne bola maloletej predpísaná masť, ktorú si, ako uviedol otec, maloletá nevedela sama aplikovať, preto to urobil otec. O tri dni maloletú odovzdal matke, bez uvedenia jej zdravotných problémov, bez odovzdania masti matke. Matka sa správu o zdravotných problémoch maloletej dozvedela až na ÚPSVaR a bola poučená, že má podať trestné oznámenie, čo aj urobila. Súd prvej inštancie uviedol, že z uvedeného vyplýva, že rodičia v rámci striedavej osobnej starostlivosti nekomunikovali o zásadných veciach týkajúcich sa maloletých detí, ich zdravotného stavu, školských a mimoškolských aktivitách, ale komunikujú konfliktné, vzájomne sa obviňujú z manipulácie detí. Obe deti sú tak v situácii, kedy musia nálady rodičov spracovať a podriaďovať sa egoistickému správaniu oboch rodičov. Súd dodal, že za takejto situácie a neskončenému trestnému stíhaniu otca, ak by návrhu otca vyhovel, vážne by zasiahol do života maloletých detí a ich práva a právom chránené záujmy by boli ohrozené. Napriek tomu, že striedavá osobná starostlivosť trvala necelé dva roky, rodičia doposiaľ nenaštartovali rodičovskú zodpovednosť, ktorá je pri realizácii striedavej osobnej starostlivosti nevyhnutná na to, aby takáto forma starostlivosti o maloleté deti bola v ich najlepšom záujme. Súd prvej inštancie mal za to, že je nevyhnutne dôležité, aby rodičia pokračovali v sanácii rodičovských práv a povinností v Centre pre deti a rodiny tak, ako to odporučil aj kolízny opatrovník. Dodal, že ak sanácia rodičovských práv a povinností bude úspešná a trestné stíhanie bude ukončené, môže sa otec svojich práv a povinností opätovne domáhať na súde. Súd rozhodol o zamietnutí návrhu otca z toho dôvodu, že otec v návrhu, ani na pojednávaní neprodukoval také skutočnosti, ktoré by v súčasnosti odôvodňovali zmenu schválenej rodičovskej dohody v októbri 2022. O trovách konania rozhodol podľa ust. § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

8. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie otec z dôvodov podľa ust. § 62 ods. 1 CMP a ust. § 365 ods. 1 písm. e), f), h) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). V jeho odôvodnení namietal, že súd prvej inštancie nevykonal všetky potrebné dôkazy na účely zistenia skutočného stavu veci, najmä znalecké dokazovanie, skutočný stav veci vôbec nezisťoval, a preto ho ani nemohol zistiť, okrem výsluchu účastníkov na pojednávaní dňa 06.06.2023, oboznámenia s obsahom správy kolízneho opatrovníka zo dňa 06.06.2023 a neurčitého odkazu na existenciu oznámenia OR PZ v Pezinku zo dňa 24.05.2023 o stave trestného konania. Uviedol, že súd prvej inštancie odôvodnil zamietavé rozhodnutie tým, že návrh na opätovné zverenie detí do striedavej osobnej starostlivosti podal iba pol roka po zmene výchovného prostredia zo striedavej osobnej starostlivosti na osobnú starostlivosť matky a tým, že doposiaľ nebolo skončené trestné stíhanie. Otec zdôraznil, že v rámci trestného stíhania nebolo vznesené obvinenie žiadnej konkrétnej osoby. Považoval za neprípustné a v rozpore s prezumpciou nevinu, aby bolo začatým trestným stíhaním bez vznesenia mu obvinenia dlhodobo zasahované do práva detí na rovnocennú rodičovskú výchovu od oboch rodičov a do jeho rodičovských práv, ktorých nebol nijako pozbavený, ani v nich obmedzený. Za účelom vytvorenia si ucelenejšieho obrazu odvolacieho súdu o skutočnostiach predchádzajúcich rodičovskej dohode z októbra 2022, schválenej rozsudkom Okresného súdu Pezinok zo dňa 17.10.2022, č. k. 5P/92/2022-296 žiadal odvolací súd, aby sa oboznámil s obsahom listín, ktoré priložil k odvolaniu, a to: odvolaním zo dňa 23.05.2022 proti uzneseniu Okresného súdu Pezinok zo dňa 03.05.2022, č. k. 5P/74/2022-28, podaním zo dňa 24.06.2022 k veci sp. zn. 5P/74/2022, uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 22.08.2022, č. k. 11CoP/235/2022-239, žiadosťou kolíznemu opatrovníkovi zo dňa 10.06.2022 a vyjadrením zo dňa 10.06.2022 k návrhu matky na začatie konania vo veci sp. zn. 5P/92/2022 o zmenu zverenia detí do jej osobnej starostlivosti. Ďalej namietal, že súd prvej inštancie neuviedol, z akého dôkazu vyplýval jeho skutkový záver, že rozvodové konanie rodičov maloletých detí neúmerne vplývalo na maloleté deti, ktoré uvedené doposiaľ nespracovali a že ako rodičia nedokážu doposiaľ bezkonfliktne komunikovať. Podotkol, že matka bola tým rodičom, ktorý deti opustil z dôvodu mimomanželského vzťahu a on bol tým rodičom, ktorý sa o deti a všetky ich potreby nepretržite staral. Dôkazom o ich neschopnosti bezkonfliktne komunikovať nemôže byť iba to, že neprodukovali zhodné skutkové tvrdenia. V súvislosti s tým, že s matkou nekonzultoval zdravotný problém v intímnych častiach maloletej C. (ktorá má 11 rokov), nenavštívil osobne vyšetrenie u gynekologičky, iba telefonicky informoval lekárku, ktorú osobne pozná a následne maloletej C. predpísanú masť aplikoval, keďže si ju maloletá nevedela aplikovať sama a o tri dni maloletú odovzdal matke bez uvedenia zdravotných problémov a odovzdania masti matke uviedol, že v čase vyššie uvedených zdravotných problémov mala maloletá 9 rokov, pričom na prelome rokov 2021/2022 boli výrazné COVID obmedzenia a tieto boli dôvodom, pre ktorý vec s lekárkou riešil iba telefonicky. Nevie predložiť žiadny dôkaz o tom, že matku o uvedenom probléme informoval a masť jej odovzdal, čo však neznamená, že sa to nestalo. Ďalej uviedol, že v návrhu na začatie konania, ako aj na

pojednávani tvrdil, že deti prejavujú vôľu byť v striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, domáhajú sa zmeny starostlivosti o ne a očakávajú úkony z jeho strany voči súdu v tomto smere a uvedené navrhol preukázať výsluchom detí súdom a znaleckým dokazovaním, keďže nemôže predložiť objektívny dôkaz preukazujúci toto jeho tvrdenie. Navrhol vykonať znalecké dokazovanie ohľadom svojej osoby za účelom preukázania, že nemá agresívne sklony a už vôbec sklony k sexuálnemu násiliu. Jeho tvrdenia však boli bagatelizované a jeho návrhy zamietnuté s odôvodnením, že opakované pohovory a vypočúvania predstavujú pre deti neprimeranú záťaž, hoci súd prvej inštancie neuviedol, z akého dôkazu k takémuto záveru dospel. Vnímal ako veľmi nebezpečný a v rozpore so záujmom detí stav, keď pre potreby konania o starostlivosti o maloleté deti nie je možné dosiahnuť vypracovanie psychologického znaleckého posudku, ktorý môže byť jediným relevantným a odborným dôkazom preukazujúcim dôvody, ktoré zapríčinili taký psychický stav, najmä maloletej C., ktorý kolízny opatrovník opisuje ako utiahnutosť, nervozitu, zmätenosť a neistotu. Mal za to, že súd v otázke ochrany záujmu detí rezignoval a uvedené bude mať ešte väčší vplyv na psychickú pohodu maloletých detí, keďže ich pocit, že súd ich názor o život nezaujíma, sa v tomto konaní iba potvrdil. Zdôraznil, že bolo upreté právo detí byť vypočuté súdom a na tom nemôže nič zmeniť ani fakt, že boli vypočúvané v rámci trestného konania znalcom a ani to, že ich názor bol zisťovaný kolíznym opatrovníkom, keďže kolízny opatrovník nie je súd. Čo sa týka správy kolízneho opatrovníka zo dňa 06.06.2023, ktorá obsahuje aj opis vykonaného pohovoru s maloletými deťmi, z ktorého nevyplýval jednoznačný názor detí odmietajúci striedavú osobnú starostlivosť, táto nemôže byť dostatočným podkladom pre rozhodnutie súdu o jeho návrhu. Doposiaľ nebolo preukázané, že by sa násilne správal k maloletej C., alebo, že by používal neprimerané výchovné prostriedky. Bolo pre neho zarážajúce, že kolízny opatrovník, ktorý vnímal nervozitu a utiahnutosť maloletej C., nepovažoval za potrebné zisťovať, ako na ňu vplýva výchovné prostredie u matky, aký je jej vzťah k aktuálnemu partnerovi matky a ako sa matkin partner vyjadruje k jej váhe a vzhľadu a vzhľadu jej matky. Tvrdil, že maloletá C. sa mu niekoľkokrát zdôverila, že partner matky sa vyjadruje v tom zmysle, že nemá jesť, lebo bude tučná ako jej matka a niekoľkokrát sa ho spýtala, či by k nemu nemohla prísť aj mimo času určeného na ich stretnutia, lebo partner matky „prudí“. Tiež tvrdil, že zakaždým, keď nastane čas lúčenia s maloletou C., po uplynutí ich stretnutia, tak maloletá začne usedavo plakať a prosiť ho, aby s ním ešte mohla zostať, že nechce ísť domov a chce byť rovnako s oboma rodičmi. Ku kamerám v jeho domácnosti dodal, že v dnešnej dobe sú kamery nainštalované a používané takmer v každej domácnosti a nielen tam, ale všade, kam sa človek otočí. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil v celom rozsahu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

9. K odvolaniu otca sa vyjadril kolízny opatrovník, ktorý navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil v plnom rozsahu z dôvodu, že neodporúčal zveriť maloleté deti do striedavej osobnej starostlivosti, keďže prebieha trestné konanie a komunikácia medzi rodičmi je zlá.

10. K odvolaniu otca sa vyjadrila matka tak, že žiada, aby odvolací súd odvolanie otca zamietol a napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil. Uviedla, že od 31.08.2018 bolo na Okresnom súde Pezínok vedené konanie o rozvod manželstva a úpravy práv a povinností rodičov k maloletým deťom na čas po rozvode manželstva, počas ktorého sa podrobili tak rodičia, ako aj maloleté deti odbornému poradenstvu prostredníctvom Centra pre deti a rodiny v Pezinku (ďalej len „centrum“) a maloleté deti absolvovali aj psychologické vyšetrenie v Centre pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Pezinku (ďalej len „CPPPaP“). Súd po celý čas sledoval správy týchto organizácií vypracovaných na základe práce s rodinou a vyhodnocoval ich v záujme detí, poukazoval na nevhodné správanie rodičov k sebe navzájom a nabádal k zmene ich vyhranených postojov týkajúcich sa spôsobu starostlivosti o ich deti, čo malo prispieť k psychickej pohode detí. Počas celého rozvodového konania súd vystupoval voči rodičom veľmi aktívne, poukazoval na ich zodpovednosť voči deťom, apeloval na zlepšenie ich vzájomnej komunikácie, k čomu čiastočne prišlo po absolvovaní poradenstva v centre. Domnievala sa, že súd naozaj veľmi dobre pozná históriu rodiny počas rozvodového konania, uvedomuje si záťaž, ktorú toto konanie predstavovalo pre deti, pozná postoje oboch rodičov. To, že sa s rodinou pracovalo veľmi intenzívne už počas rozvodového konania vyplýva aj zo začiatku správy ÚPSVaR zo dňa 03.05.2022, kde sa konštatuje, že „v priebehu súdnych procesov sa s rodičmi aktívne pracovalo na zlepšení rodičovského vzťahu, zlepšení vzájomnej komunikácie, zjednotení výchovy a starostlivosti zo strany oboch rodičov - psychológom na referáte ÚPSVaR-u a následne odporúčaní z našej strany do centra. S rodičmi sa aktívne pracovalo, pomoc bola dlhodobá a rozsiahla, ale aj rodičia súhlasili s akoukoľvek spolupracou a dodržiavali všetky termíny a snažili sa dodržiavať aj nastavenú spoluprácu. V konečnom dôsledku to ale zmenu správania medzi rodičmi neprinieslo.“ Na toto poukazoval súd na začiatku pojednávania, keď uvádzal, že s rodinou sa

počas celého rozvodového konania pracovalo a súd pozná situáciu v rodine z tohto obdobia, napriek tomu rodičia stále pokračujú v tom, že medzi sebou nekomunikujú a nechcú prekonať ich egá, čím neprospievajú deťom a odmietol, kým rodičia nezačnú spolu riadne komunikovať, vypočúvať ich deti v konaní a zaťažovať ich viac ako je potrebné. Keďže podľa súdu neprišlo k podstatnej zmene okolností, ktorá by zakladala zmenu

rozsudku požadovanú otcom, aj z tohto dôvodu súd apeloval na otca, aby zväzil jeho zotrvanie na podanom návrhu, ktorým sa začalo konanie dňa 24.04.2023. Ďalej uviedla, že rozsudok súdu zo dňa 17.10.2022, sp. zn. 5P/92/2022-269 bol vydaný na základe jej návrhu zo dňa 18.05.2022 na zmenu rozsudku Okresného súdu Pezinok sp. zn. 12P/177/2018 zo dňa 20.05.2020 z dôvodu, že sa obe deti vyjadrovali, že ich otec bije, kričí na ne a maloletá C. mala z neho strach, nechcela sa u neho učiť, napriek tomu, že pomoc rodiča pri učení potrebovala. Podaniu tohto návrhu predchádzalo nariadenie neodkladného opatrenia sp. zn. 5P/74/2022, ktoré bolo zmenené rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 11CoP/253/2022 zo dňa 22.08.2022. Matka tak v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia zo dňa 26.04.2022, ako aj v návrhu na zmenu rozsudku zo dňa 18.05.2022 uviedla, že k podaniu návrhu ju viedlo nevhodné správanie sa otca k maloletým deťom a súdu predložila všetky dôkazy potvrdzujúce jej tvrdenia. Rozsudkom súdu zo dňa 17.10.2022 bola schválená rodičovská dohoda týkajúca sa práv a povinností rodičov k maloletým deťom. Počas tohto konania opätovne prebiehala spolupráca rodiny s centrom a správou centra z práce s rodinou ako aj ÚPSVaR sú založené v spise spolu so správami z CPPPaP. Otec už počas rozvodového konania priznal, že má prchkejšiu povahu, pred začatím konania ako aj počas konania sp. zn. 5P/92/2022 obe deti zhodne potvrdili fyzické tresty otca najmä voči maloletému A., čo vyplýva tak zo správy vypracovanej v CPPPaP dňa 11.03.2022 zo stretnutia s maloletým A. ako aj zo správy vypracovanej v CPPPaP dňa 18.03.2022 zo stretnutia s maloletou C., zo správy ÚPSVaR zo dňa 03.05.2022 (deti pred pracovníčkami ÚPSVaR potvrdili, že ich otec bije pohovorom dňa 28.12.2021), či zo správy v centre zo dňa 12.10.2022. Napriek tomu, že zo správ vypracovaných nezávislými odborníkmi, ktorí poskytujú pomoc rodine už od roku 2018 a rodinnú situáciu poznajú vyplýva, že deti potvrdili fyzické trestanie a ich strach z otca, otec toto popieral počas konania a ani pri šetrení pomerov v jeho domácnosti zo strany ÚPSVaR dňa 02.06.2023 neváhal uviesť, že deti nikdy nezbil. Otec v jeho odvolaní spochybňuje stanovisko psychológov, pracovníkov ÚPSVaR-u ako aj súdu, že deti sú neúmerne zaťažované súdnym konaním. Dodala, že vidí a je presvedčená o tom, že neustále podania na súd deti zaťažujú. Dokazovanie vykonané v trestnom konaní výsluchom oboch detí pred súdnym znalcom Mgr. PhDr. Elenou Fortis, PhD. bolo mimoriadne náročné pre obe deti a maloletá C. z neho mala traumu. Išlo o vyšetrenie detí, ktoré boli u psychologičky neúmerne dlho (C. 6 hodín, A. 4,5 hodiny), pričom maloletá C., pretože sa toho dožadovала, mala umožnených pár krátkych prestávok na pitie a jedenie a A. bol vyšetrený bez toho, aby sa mohol najesť, či napiť. Maloletá C. znášala vyšetrenie mimoriadne zle a maloletý A. matke uviedol, že nebol schopný sa tak dlhý čas koncentrovať, niektorým otázkam veľmi nerozumel a keďže to nechcel predlžovať, krúžkoval odpovede a zaklikával na PC tak, že si ich už ani neprečítal, aby nemusel byť u znalkyne dlhšie. Matka preto nechce zaťažovať deti ďalšími znaleckými dokazovaniami a výsluchmi detí na súde a domnieva sa, že súd má dostatok dôkazov, aby tak o návrhu otca ako aj o jeho odvolaní dokázal rozhodnúť bez ďalšieho zaťažovania detí. Ďalej uviedla, že sa pridrižiava všetkých svojich podaní a prednesov prednesených v predmetnom konaní. Zároveň žiadala, aby odvolací súd prihliadol aj na konanie a dôkazy uvádzané v rozvodovom konaní vedenom na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 12P/177/2018, tiež na konanie vedené na tom istom súde pod sp. zn. 5P/92/2022 a na dôkazy v ňom založené, rovnako aj na jej návrh na nariadenie neodkladného opatrenia (sp. zn. 5P/74/2022) a dôkazy v ňom predložené. Matka uviedla upresňujúce informácie týkajúce sa starostlivosti otca o intímne partie maloletej C., upozornila na pár nezrovnalostí, či zvláštností pri výpovedi otca.

O nevhodnej starostlivosti otca o maloletú C. na jej intímnych partiách sa dozvedela až v centre, a to po pohovore pracovníčok centra s otcom v marci roku 2022. Priamo otec pracovníčkam centra uviedol, ako vykonáva večernú hygienu intímnych partii maloletej C. počas jeho starostlivosti o ňu, čo bolo vyhodnotené ako nevhodné a neštandardné zo strany rodiča a otca voči maloletej dcére. Potom ako túto večernú hygienu otec popísal a bolo pracovníčkami centra vyhodnotené, že nejde o štandardný spôsob dodržiavania hygieny, upozornili na nevhodné správanie otca a až následne informovali o tom matku. Matke odporučili rozšíriť trestné oznámenie aj o túto skutočnosť, potom čo maloletá C. v apríli 2022 potvrdila a popísala ako hygiena u nich prebieha. Tvrdila, že o tom, že maloletá C. mala údajne zápal na intímnych partiách sa dozvedela až z odvolania otca voči neodkladnému opatreniu nariadenému Okresným súdom Pezinok sp. zn. 5P/74/2022 zo dňa 23.05.2022 a nikdy predtým otec ani pred ňou, a ani v centre žiadny zdravotný problém maloletej C. nespomínal. Napriek tomu, že sa otec na pojednávaní konanom dňa 13.06.2022 vyjadril, že maloletá C. bola zdravá keď ju matke dňa 14.1.2022 odovzdal,

poukázala na skutočnosť, že v príbalovom letáku liečiva Canesten sa uvádza, že na úplný účinok je nevyhnutné dostatočne dlhé použitie krému i po vymiznutí príznakov ochorenia. Zvyčajná dĺžka liečby je 3 až 4 týždne pri plesňových ochoreniach kože (dermatomykózy). Pri zápaloch vonkajších rodidiel u žien a žalúda u mužov trvá liečba minimálne 1 až 2 týždne. Vzhľadom na skutočnosť, že maloletej C. bola údajne stanovená diagnóza mycosis perivaginalis bolo potrebné v liečbe pokračovať, aj v prípade, ak by príznaky choroby ustúpili, o čom však otec matku neinformoval, a ani on sám už ďalej v liečbe nepokračoval. Zároveň boli maloletej C. lekárkou predpísané sedacie kúpele v sóde bikarbóne a tieto ani maloletá C., a ani otec nikdy nespomenuli, a preto, ak aj otec podľa jeho tvrdení dbal na liečbu dcéry, neurobil v súvislosti s liečbou všetky lekárom odporučené kroky vedúce k jej uzdraveniu. Aj napriek tomu sa maloletá C., podľa jeho tvrdení z mykózy, úplne vyliečila za tri dni. Matka upozornila aj na ten fakt, že tak otec ako aj maloletá C. popisovali, že sa jej otec stará o hygienu na intímnych partiách tela (pyskoch), pričom lekárka otcovi odporučila pravidelné natieranie krémov v okolí recta. Za účelom identifikovania zdravotnej starostlivosti, ktorá bola maloletej C. poskytnutá A. C. vyžiadala si matka výpis z účtu poisťovňa vo Všeobecnej zdravotnej poisťovni, a.s. kde je maloletá C. zdravotne poistená, a to od 01.11.2021 do 30.04.2023, ale zdravotná poisťovňa neviduje žiadny lekárske výkon, ktorý A. C. pri maloletej C. urobila. Dodala, že vzhľadom na všetky vyššie uvedené informácie ako aj v súvislosti s tým, že zdravotná sestra pracujúca u A. C. je krstná mama maloletých detí je minimálne otáznosť, či pri všetkých vyššie uvedených informáciách naozaj išlo o liečbu ochorenia maloletej C. otcom, alebo lekárka vystavila otcovi predpis dodatočne a za iným účelom. Pretože prvotné vyjadrenie otca a maloletej C. boli zhodné v tom, že išlo o vykonávanie hygieny maloletej C. na jej intímnych partiách a o chorobe, či jej liečbe ani jeden nevyzradili. Vyjadrila smútok nad tým, že otec si neuvedomuje ako jeho neustálym zahlcovaním súdu podaniami, informovaním detí a priebehu konaní, deťom viac ubližuje ako pomáha napriek tomu, že deklaruje opak. Zo správ centra vyplýva jasne, že deti sú súdnymi konaniami preťažované a napriek tomu otec požaduje, aby deti boli vypočuté súdom. Rozhodnutie súdu, že k vylúčeniu detí nepristúpi považuje otec za upretie práva detí byť súdom vypočuté. K tejto námietke uviedla, že napriek tomu, že dieťa je oprávnené vyjadriť pred súdom slobodne jeho názor vo veciach, ktoré sa ho týkajú je to v konečnom dôsledku aj tak súd, ktorému prináleží posúdenie záujmu dieťaťa a toho, čo je v danej situácii pre dieťa vhodné a čo nie. Nemožno totižto pripustiť, aby bol v konaní zohľadnený výhradne názor maloletého dieťaťa, bez zreteľa na všetky zistené skutočnosti. Podľa matky súd vyhodnotil všetky zistené skutočnosti správne a vypočutie názoru maloletých detí súdom správne vyhodnotil ako ich zvažujúce, obzvlášť vtedy, keď súd mal k dispozícii správu z centra po ukončení spolupráce s rodinou ako aj správu kolízneho opatrovníka, ktorý zistil pomery v domácnosti otca a matky a vykonal pohovor s oboma maloletými deťmi. Otec v jeho odvolaní spochybňuje prácu zamestnancov centra a uvádza, že maloletej C. nepomohli a jej neistota a zmätenosť nevyriešili. Ustráchanosť a neistota maloletej C. sa začala opätovne výraznejšie prejavovať až po vykonaní znaleckého dokazovania v trestnom konaní znalcom Mgr. PhDr. Elenou Fortis, PhD.. Dovtedy bola viac menej v poriadku a matka sa domnieva, že práve terapia v centre maloletej C. veľmi pomohla. Ďalej uviedla, že s otcom je veľmi ťažká komunikácia, všetko vždy prekrúti, cíti sa, že mu je ublížené, zotrúva na svojich postojoch, dáva matke príkazy, napr. čo mu má pre deti prichystať. Keď ho matka upozorní, že má s maloletou C. urobiť aj domáce úlohy, v čase keď sú deti u neho, odmietne to s tým, že to je jej zodpovednosť, keď chcela mať deti zverené do starostlivosti. Vždy pred pojednávaniami otec na čas zmení spôsob jeho komunikácie s matkou na zmierlivý tón a postupne sa komunikácia dostane do starých koľají. Pre matku je až zarážajúce ako otec zatvára oči pred jeho podielom na psychickom prežívaní oboch detí a hľadá vinníkov všade okolo seba. Matka poukázala na to, že maloletá C. bude aj naďalej spolupracovať so psychológmi v centre a bola jej priznaná psychologická pomoc v rozsahu ďalších päť hodín. Rodičia sa aktuálne dohadujú na rodičovskej terapii, ktorú začali dňa 17.07.2023 na ÚPSVaR v Pezinku na Referáte psychologicko-pedagogických služieb u A. F. G., a v ktorej budú pokračovať pravdepodobne v septembri po ukončení dovolenkového obdobia. Zotrvala na názore, že od rozhodovania súdu o ostatnej úprave rodičovských práv a povinností voči maloletým deťom neprišlo k žiadnej podstatnej zmene okolností, ktorá je vyžadovaná podľa ust. § 26 Zákona o rodine na zmenu úpravy práv a povinností rodičov k deťom a domnieva sa, že nie je v záujme maloletých detí meniť aktuálne platný rozsudok súdu.

11. K vyjadreniu kolízneho opatrovníka k odvolaniu otca sa vyjadrila matka tak, že so stotožňuje s jeho vyjadrením.

12. V odvolacej replike otec uviedol, že na podanom odvolaní, ako aj všetkých tam uvedených skutočnostiach v celom rozsahu zotrúva. Uviedol, že z vyjadrenia matky vyplývajú v podstatnom rozsahu iba jej tvrdenia netýkajúce sa obdobia po 21.10.2022, ktoré malo byť predmetom súdneho prieskumu za účelom zistenia, či od posledného rozhodovania súdu došlo k zmene pomerov odôvodňujúcej

zmenu úpravy rodičovských práv a povinností k maloletým deťom alebo nie. K tvrdeniam matky, že v odvolaní spochybňuje stanovisko psychológov, pracovníkov ÚPSVaR, ako aj súdu, že deti sú neúmerne zaťažované súdnym konaním dodal, že v jeho odvolaní takéto vyjadrenie absentuje. Žiadne stanovisko psychológov vydané po 21.10.2022 nebolo v konaní prezentované a ani zo správy kolízneho opatrovníka zo dňa 06.06.2023 nevyplýva žiadne stanovisko, že deti sú neúmerne zaťažované súdnym konaním. Ak matka, či kolízny opatrovník takýto názor vyslovili na pojednávaní a súd prvej inštancie ho akceptoval, stalo sa tak bez toho, aby vykonal dokazovanie a zisťoval skutočný stav v čase vyhlásenia rozsudku. Súhlasil s názorom matky, že nemožno pripustiť, aby bol v konaní zohľadnení výhradne názor maloletých detí bez zreteľa na všetky zistené skutočnosti. Z toho možno vyvodíť jej vedomosť o tom, že maloleté deti prejavujú záujem o striedavú osobnú starostlivosť oboch rodičov, a preto ich vypočutiu súdom bráni. Ak súd prvej inštancie v predmetnom konaní deti nevypočul a uspokojil sa iba s tvrdeniami neoverenými objektívnymi dôkazmi a prezentujúcimi výlučne subjektívne vnímanie, či vôľu matky a kolízneho opatrovníka a svoje rozhodnutie odôvodnil bez toho, aby uviedol, z ktorých dôkazov jeho zistenia vyplývajú, rozhodoval bez zistenia skutočného stavu veci, ktorý existoval v období od 21.10.2022 do vyhlásenia rozsudku napadnutého odvolaním. Ak súd prvej inštancie nezistil skutočný stav veci, nemohol ho správne vyhodnotiť, a preto nemohol správne vyhodnotiť ani to, či a v akej miere je potrebné prihliadnuť na názor detí. Dôvody uvádzané kolíznym opatrovníkom, vzhľadom na nedostatočne zistený skutočný stav, nie sú spôsobilé podporiť správnosť zamietavého rozhodnutia súdu prvej inštancie.

13. Po podaní odvolania otcom a pred predložením veci odvolaciemu súdu, boli dňa 19.07.2023 súdu prvej inštancie doručené kópie znaleckých posudkov zo dňa 05.06.2023, č. 48/2022 na maloletého A. a č. 49/2022 na maloletú C., ktoré boli vypracované v trestnom konaní vedenom pod ČVS: ORP-413/1-VYS-PK-2021 na 1. Oddelení vyšetrovania Odboru kriminálnej polície OR PZ v Pezinku. Zo záverov znaleckých posudkov, okrem iného, vyplývalo, že obe deti majú pozitívny emocionálny vzťah otcovi a obe vyjadrili jednoznačný postoj a želanie žiť v striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Ani u jedného z detí sa neprejavujú žiadne psychologické znaky týranej osoby, u maloletej C. ani znaky sexuálne zneužívanej osoby, ani žiadne psychické symptómy sexuálne zneužívaného dieťaťa (CSA). Deti nenapíňajú žiadne zo psychologických znakov typických pre deti, ktoré sa stali obeťami týrania a domáceho násillia.

14. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 3 ods. 5 písm. b) CMP) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba (§ 359 a § 362 ods. 1 CSP a § 7 ods. 1 CMP) proti rozhodnutiu súdu prvej, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 62 ods. 1 CMP a § 365 ods. 1 písm. e), f), h) CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania preskúmal rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 CMP) a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

15. Predmetom konania na súde prvej inštancie bolo rozhodovanie o návrhu otca na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, ktorým sa domáha zverenia maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov.

16. Podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

17. Podľa § 121 CMP, rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

18. Podľa § 26 Zákona o rodine, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

19. V zmysle čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

20. Podľa článku 5 Zákona o rodine, záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadnia najmä a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností vlôh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvoma rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami i využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

21. Podľa článku 24 ods. 2 a 3 Charty základných práv Európskej únie, pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa. Každé dieťa má právo na pravidelné udržiavanie osobných vzťahov a priamych stykov s obidvoma svojimi rodičmi, ak to nie je v rozpore s jeho záujmom.

22. V článku 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa je zakotvená zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa.

23. Podľa § 28 ods. 1 písm. a) a § 28 ods. 2 Zákona o rodine, súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletého dieťaťa. Rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

24. Podľa § 24 ods. 3 Zákona o rodine, ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, tak súd môže zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa a ak budú takto zaistené potreby dieťaťa. Ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov dieťaťa, tak súd musí skúmať, či bude striedavá osobná starostlivosť v záujme dieťaťa.

25. Podľa § 24 ods. 5 Zákona o rodine, súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

26. Podľa § 220 ods. 2 CSP, v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

27. Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre (limity) zákonného rozhodnutia v zmysle citovaného ustanovenia a účastníkovi konania (strane sporu) musia dať odpoveď na podstatné zásadné otázky a námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných, samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach.

28. Právo účastníka a povinnosť súdu na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ktorá je esenciálnou náležitosťou každého rozhodnutia. Citované zákonné ustanovenie sa totiž chápe aj z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na súdne konania spĺňajúce garancie spravodlivosti a toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“, napr. rozsudok Garcia Ruiz v. Španielsko

z 21.1.1999) tak, že rozhodnutie súdu musí viesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené, rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument účastníka bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29.5.1997, Higgs c. Francúzsko z 19.2.1998). Ústavný súd Slovenskej republiky opakovane vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa článku 45 ods. 1 Ústavy a článku 36 ods. 1 Listiny je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu.

29. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Za znemožnenie strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces treba preto považovať aj taký nedostatok rozhodnutia súdu, keď rozhodnutie neobsahuje žiadne dôvody, alebo ak v ňom absentuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie vo veci prípadne ak argumentácia obsiahnutá v odôvodnení rozhodnutia je natoľko vnútorne rozporná, že rozhodnutie ako celok je nepresvedčivé. (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 31.01.2019 sp. zn. 6Cdo/98/2017).

30. Účelom odôvodnenia rozhodnutia predovšetkým je preukázať správnosť rozhodnutia a odôvodnenie súčasne musí byť i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutia.

31. Porovnávajúc odôvodnenie preskúmaného rozsudku súdu prvej inštancie s vyššie uvedenými kritériami je zrejmé, že súd prvej inštancie sa nimi dôsledne neriadil. Súd prvej inštancie opisuje rozvodové konanie rodičov a konanie rodičov počas striedavej osobnej starostlivosti o deti, ktoré sa však týkalo konania vedeného na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 12P/177/2018, teda konania, ktoré predchádzalo konaniu vedenému na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 5P/92/2022, v ktorom konaní bol dňa 17.10.2022 vydaný rozsudok, ktorého zmena sa návrhom podaným otcom požaduje. Tiež sa vyjadruje k neschopnosti rodičov spolu komunikovať v otázkach týkajúcich sa maloletých detí, ich egoistickému správaniu a nenaštartovanej rodičovskej zodpovednosti. Nesprávne uvádzal, že trestné stíhanie otca nie je ukončené. Pritom zo správy OR PZ v Pezinku zo dňa 24.05.2023 vyplývalo, že dňa 02.06.2022 bolo začaté trestné stíhanie za zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 Trestného zákona a zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona, ale doposiaľ nebolo vznesené obvinenie žiadnej osobe. Vo vzťahu k návrhu otca na zmenu úpravy rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, o ktorom rozhodoval v predmetnom konaní len stroho poukazoval na krátku dobu, ktorá uplynula od posledného rozhodnutia súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5P/92/2022, v ktorom súd meritórne rozhodoval v októbri 2022 a podaním nového návrhu otcom a začatým trestným stíhaním (ktoré bolo začaté už dňa 02.06.2022, teda už aj v čase predchádzajúceho rozhodovania súdu), ale s absenciou akéhokoľvek ustálenia si, či došlo k zmene pomerov oproti času, keď súd rozhodoval v predchádzajúcom konaní, teda keď bolo vyhlásené rozhodnutie, ktorého zmena sa požaduje, bez vysporiadania sa s názorom detí prezentovaným pred kolíznym opatrovníkom, bez uvedenia všetkých okolností, za ktorých k výroku rozsudku dospel a ich uvedenia v odôvodnení rozhodnutia, čím preskúmaný rozsudok nenapĺňa požiadavku zrozumiteľnosti a presvedčivosti. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie s poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu nie sú zrejmé pre rozhodnutie súdu relevantné myšlienkové postupy a úvahy, ktoré viedli súd prvej inštancie k takémuto spôsobu rozhodnutia.

32. Odvolací súd dáva súdu prvej inštancie do pozornosti, že s poukazom na ust. § 121 CMP a ust. § 26 Zákona o rodine je prvým krokom súdu ustáliť si, či došlo k zmene pomerov oproti času, keď súd rozhodoval v predchádzajúcom konaní, teda keď bolo vyhlásené rozhodnutie, ktorého zmena sa požaduje, keďže zmena pomerov je hmotnoprávnym základom pre nové rozhodovanie, t.j. súd prvej inštancie je vždy povinný zistiť a ustáliť v takýchto rozhodnutiach všetky okolnosti, za ktorých k výroku rozsudku dospel. Tiež je povinný viesť ich aj v odôvodnení rozhodnutia.

33. Je potrebné viesť, že pre zmenu pomerov týkajúcu sa úpravy výkonu rodičovských práv a povinností nie je potrebná zmena pomerov, ktorá je podstatná. Zavedením nových procesných kódexov prišlo k zosúladieniu hmotnoprávneho vyjadrenia podmienky pre zmenu rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohody o výkone rodičovských práv a povinností tým, že v ust. § 121

CMP zákonodarca stanovil kritérium „obyčajnej“ zmeny pomerov, bez potreby konštatovania (legálne nevyjadrenej) podstatnej zmeny pomerov. Obsahom legálne vyjadreného predpokladu „obyčajnej zmeny pomerov“, ale zrejme nemôže byť len veľmi nepatrná, na záujem maloletého dieťaťa nevyplývajúca variácia predchádzajúceho (posledného) stavu pomerov.

34. Žiada sa dodať, že pokiaľ ide o zmenu predchádzajúceho rozhodnutia vo veci úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, zo zákonných ustanovení vyplýva, že podstatné je, či došlo k zmene pomerov. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na to, že naposledy o zmene výchovného prostredia meritórne rozhodol v októbri 2022, kedy rodičia uzatvorili rodičovskú dohodu, ktorú súd schválil a zároveň poukázal na krátku dobu, po ktorú si obe maloleté deti museli zvyknúť (na čo/koho?) a pol roka od rozhodnutia súdu otec podal návrh na opätovné zverenie maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti. Odvolací súd tu zdôrazňuje, že zákon nestanovuje aké dlhé obdobie by malo prejsť od právoplatnosti pôvodného rozsudku na to, aby súd mohol zmeniť tento právoplatný rozsudok, keďže táto skutočnosť je pre zmenu rozsudku v zásade irelevantná. Zmena pomerov odôvodňuje zmenu rozhodnutia o výchove maloletých detí, prípadne súdom schválenej dohody rodičov o výchove maloletých detí, len vtedy, ak iné okolnosti prevažujú nad požiadavkou stálosti výchovného prostredia. Tak je tomu obvykle v tých prípadoch, v ktorých sa skôr vykonaná úprava výchovy maloletých detí stane vzhľadom na zmenu pomerov úpravou, ktorá naďalej nezabezpečuje najpriaznivejšie podmienky pre úspešný vývoj detí, či už po fyzickej alebo emocionálnej stránke. Súd pritom musí vziať do úvahy všetky faktory, najmä tiež názor detí, ktoré sú už schopné ho vyjadriť s ohľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť. Názoru dieťaťa je nutné venovať primeranú pozornosť, pretože akékoľvek rozhodnutie, ktoré by nezohľadnilo názory dieťaťa alebo im nevenovalo primeranú pozornosť zodpovedajúcu veku a úrovni dieťaťa, upiera dieťaťu možnosť ovplyvniť určenie ich najlepšieho záujmu (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 22.06.2016, sp. sn. 5 Cdo 492/2015). Treba ale zdôrazniť, že nie je možné, aby súd stanovisko maloletého dieťaťa bez ďalšieho prevzal a aby založil svoje rozhodnutie iba na jeho prianí a nie na starostlivom a komplexnom posudzovaní jeho záujmov (rozsudok ESLP vo veci C. proti Fínsku zo dňa 09.05.2006, č. 18249/02, body 57-59). Súd prvej inštancie však na túto povinnosť rezignoval a v predmetnom konaní sa vôbec nezaoberal názorom maloletých detí (ktoré sú vo veku, A. 14 rokov a 6 mesiacov a C. 11 rokov a 3 mesiace) prezentovaným pred kolíznym opatrovníkom o možnej striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov.

35. Odvolací súd poznamenáva, že dieťaťu sa poskytuje možnosť, aby bolo vypočuté v každom súdnom alebo správnom konaní, ktoré sa ho týka, a to buď priamo, alebo prostredníctvom zástupcu alebo príslušného orgánu, pričom spôsob vypočutia musí byť v súlade s procedurálnymi pravidlami vnútroštátneho zákonodarstva. Zákon ponecháva v tomto smere sudcom procesný priestor pri zisťovaní názoru maloletého dieťaťa, ktorý môže dieťa vypočuť sám, alebo získava informácie o názore dieťaťa sprostredkované, na základe interpretácie treťou osobou, najčastejšie orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, prípadne aj rôznych špecializovaných subjektov s určitými odbornými znalosťami, ktorým môže byť nielen znalec, ale aj napr. riaditeľ školy, psychológ školského zariadenia, obec a pod..

36. Spoločným znakom konaní vo veciach starostlivosti o maloletých je, že v týchto konaniach ide predovšetkým o záujem maloletých detí v zmysle čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa. Najlepší záujem dieťaťa nie je v zákone nijako definovaný a preto musí byť posudzovaný s ohľadom na právo dieťaťa na rodinný život v zmysle čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v nadväznosti na právo na starostlivosť oboch rodičov zakotvené v článku 7 a 9 Dohovoru o právach dieťaťa a čiastkové práva dieťaťa garantované v článku 12 Dohovoru o právach dieťaťa. Výsledkom týchto konaní by teda nemalo byť vyriešenie sporu medzi účastníkmi konania, ale zabezpečenie výsledku konania, ktorý zodpovedá najlepšiemu záujmu maloletého dieťaťa.

37. Ešte sa žiada dodať, i s poukazom na nález Ústavného súdu Českej republiky zo dňa 25.09.2014, sp. zn. I. ÚS 3216/13, že pokiaľ ide o (ne)zverenie detí do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov za situácie, kedy už skôr súd o úprave výchovných pomerov dieťaťa rozhodol, či keď už skôr schválili dohodu rodičov o výkone ich rodičovských práv a povinností, či je v súvislosti s touto zmenou nutné ochrániť najlepší záujem dieťaťa zmenou doterajších výchovných pomerov a či sa posúdením možnej nutnosti prehodnotiť doterajšie výchovné pomery v dôsledku zmeny okolností súd dostatočne zaoberal. Pokiaľ súd nezmení úpravu výchovných pomerov vtedy, keď nad záujmom dieťaťa na stabilnom výchovnom prostredí preváži významnosť nastalej zmeny okolností a označí bez ďalšieho zmenu okolností za nepodstatnú, môže dôjsť k porušeniu práva dieťaťa i jeho rodičov na rešpektovanie rodinného života. Najlepší záujem dieťaťa je možné, ba nutné, vyvažovať s ostatnými oprávnenými záujmami, avšak z jeho označenia ako „prvoradé hľadisko“ však vyplýva, že najlepší záujem dieťaťa má pri vyvažovaní vysokú prioritu. Za situácie, kedy sa obaja rodičia o svoje deti aktívne

zaujímajú, sú rovnakou mierou schopní a ochotní zabezpečovať starostlivosť o ich zdravie, telesný, citový, rozumový a mravný vývoj a kedy tieto deti majú k obom rodičom rovnako hlboký citový vzťah, nemožno striedavú osobnú starostlivosť vylúčiť len na základe hodnotenia vzťahov medzi rodičmi. V prípade neprekonateľných rozporov medzi oboma rodičmi, musí súd aktívne usilovať o zlepšenie ich vzťahov, a to napríklad prostredníctvom nariadenia účasti na výchovnom opatrení. Striedavú osobnú starostlivosť nemožno zamietnuť preto, že podľa súdu sa rodičia medzi sebou neboli schopní dohodnúť na výchove detí.

38. V súhrne, vzhľadom na uvádzané, sa tak vec dostala do takej polohy, v ktorej by náprava pochybení súdu prvej inštancie vyžadovala takú mieru ingerencie odvolacieho súdu, ktorá by v skutočnosti mala za následok aj nahrádzanie činnosti súdu prvej inštancie (úlohou odvolacích súdov napriek preneseniu na ne určitých činností vyžadovaných skôr od súdov prvej inštancie je totiž stále prieskum správnosti rozhodnutí súdov prvej inštancie s prípadným doplnením dokazovania).

39. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil (§ 389 ods. 1 písm. b) CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

40. Odvolací súd dodáva, že u nepreskúmateľného rozhodnutia nemožno hodnotiť správnosť relevantných právnych otázok, ani vady prvoinštančného konania, preto bolo nutné tento rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a otvoriť súdu prvej inštancie procesný priestor pre vydanie nového rozhodnutia, ktoré nebude postihnuté zmieneným deficitom.

41. Po vrátení vecí súd prvej inštancie vec opätovne prejedná, s poukazom na zistenie všetkých relevantných skutočností na posúdenie zmeny pomerov oproti času, keď súd rozhodoval v predchádzajúcom konaní, s prihliadnutím tak na názor maloletých detí, ako aj na obsah znaleckých posudkov vypracovaných na maloleté deti, zistením aktuálneho stavu trestného stíhania, vykonaním aj ďalších dôkazov, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci a zaujme stanovisko k návrhu otca, v ktorom sa domáha zverenia maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Výsledky dokazovania je potom nevyhnutné znova vyhodnotiť, a to najmä so sústredením sa na sporné otázky, ako aj odvolacie argumenty otca, tieto posúdiť z hľadiska všetkých na vec sa vzťahujúcich zákonných ustanovení a potom po zvážení všetkých preukázaných okolností daného prípadu vo veci znova rozhodnúť, pričom rozhodnutie je potrebné náležite odôvodniť.

42. V novom rozhodnutí vo veci samej súd prvej inštancie opätovne rozhodne o trovách prvoinštančného konania a v súlade s ust. § 396 ods. 3 CSP rozhodne aj o náhrade trov tohto odvolacieho konania.

43. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu jednomyseľne pomerom hlasov 3:0 (§ 2 ods. 1 CMP, § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).